

FI

MADE IN
KRUUNUVUOREN RANTA

Made in... on sarja paikkasidonnaisia taideprojekteja, joissa kuvataiteilija Anne Roininen kerää esineitä paikallisyhteisöltä. Hän muuntaa käyttämättömät, ylimääräiseksi jääneet tavarat esinekoosteiksi. Sekä esineet että niistä kootut assemblaazit ovat esillä muuttuvassa installaatiossa tapahtuman ajan.

Made in Kruunuvuorenranta on osa prosenttitaideteosta, jonka on tilannut Helsingin kaupunki. Sen taideasiantuntijana toimii Helsingin taidemuseo HAM. Projektin myötä Kruunuvuorenrannan uuteen kouluun syntyy julkisia taide-teoksia.

MADE IN -TAPAHTUMAT JA INSTALLATIOT

ANNE ROININEN

MADE IN YLIKIIMINKI

02.-06.07.2023

Asukastuvan parkkialue

Harjutie 18

Ylikiiminki

Yhteistyössä olivat Oulun kaupungin kulttuuripalvelut, kulttuuritalo Valve, Ylikiimingin TervaStiima sekä kuvataiteilija Heidi Kesti. Hallinnollisen tuotannon teki Taideagentti.

MADE IN TÖÖLÖ

19.-22.9.2024

Mika Waltarin puisto

Helsinki

Tapahtuma oli osa Oksasenkatu 11 gallerian ohjelmaa ja sitä tukivat SKR Pohjois-Pohjanmaa ja Helsingin kaupunki. Veistoksia olivat rakentamassa kuvataiteilija Heidi Kesti ja taiteilija, tutkija Andrea Coyotzi Borja.

MADE IN KRUUNUVUORENRANTA

11.08.-26.09.2025

Öljysäiliö 468 / Ilonpuisto

Helsinki

Yhteistyössä HAM, Helsingin taidemuseo.

ESINEIDEN KERTOMAA – ANNE ROINISEN MADE IN KRUUNUVUORENRANTA

PAULA KORTE

– KURAATTORI, JULKINEN TAIDE, HAM

Mikä on taideteos? Helppo vastaus voisi olla maalaus tai veistos, mutta asia ei ole enää yli sataan vuoteen ollut niin yksinkertainen. Taideteos voi myös olla teko, idea, tapahtuma tai tilakokemuksen muuttamista valolla tai äänellä. Se voi olla prosessi, rakentua arkisista materiaaleista ja perustua yleisön osallistumiseen teoksen luomisessa. Taideteoksen ulkoisen muodon takana vaikuttaa kokonainen käsitteiden, merkitysten, viittausten ja taiteilijan intention verkosto.

Taiteilija Anne Roinisen *Made in Kruunuvuorenranta* -teoskonseptin keskiössä ovat kotiin kertyneet tarpeettomat tavarat. Roininen kerää alueen asukkailta esineitä ja luo niistä assemblaaseja eli esinekollaaseja, joissa yksittäisten tavaroiden käyttötarkoitus hämärtyy, ja niiden yhdistelmistä syntyy täysin uusia, taiteen lainalaisuuksia noudattavia objekteja. Tärkeää ei ole enää esineiden funktionaalisuus vaan värien ja muotojen harmonia, teoksen rytmi ja materiaalisuus.

Roininen kiinnostui paikallisuuden ajatuksesta muutamia vuosia sitten, kun havahtui huomaamaan, ettei oikeastaan tiennyt monien kotoa löytyvien esineiden alkuperästä ja tuotantoprosessista mitään. Suhteemme esineisiin on muuttunut aikojen saatossa perustavanlaatuisesti: ennen moni tavara tuli läheltä, jopa niin läheltä, että sen tekijän saattoi tuntea. Nykyisen globaalin tavarantuotannon aikakaudella yhteys esineen ja sen materiaalien alkuperään on katkennut. Vaarana on vaipua romanttiseen nostalgiaan ja haikailla vanhoja parempia aikoja, jolloin Arabian lautaset valmistettiin Helsingin Toukolassa ja Finlaysonin kankaat painettiin Tampereella – tietysti asioiden vaivat saatu vuus on helpottanut elämää monin tavoin, mutta johtaako rajoittamaton valinnanvapaus vastuuttomaan suhtautumiseen tavaroihin?

Entä mitä tehdä kotiin kasaantuneille tavaroille, joille ei ole enää tarvetta? Tänä kesänä Kruunuvuorenrannassa yksi vaihtoehto on tuoda hyödyttömäksi käyneet esineet Roiniselle taideteoksen raaka-aineeksi. Taiteilija tuo työhuoneensa kahdeksi kuukaudeksi Ilonpuiston kupeeseen, jonne sijoitettava kontti toimii sekä varastona että ateljeena. Kontissa syntyvät esineassemblaasit ovat Kruunuvuorenrannan palvelukortteliin tulevien prosenttitaideteosten aihoita ja prototyypppejä. Lopullisia teoksia varten Roininen suurentaa oikeista esineistä koottujen assemblaasien mittakaavaa ja toteuttaa lopulliset taideteokset aikaa kestävästä materiaaleista, kuten puusta ja hartsista. Valmiit teokset ripustetaan tulevan koulun aulaan.

Made in Kruunuvuorenranta -teoksessa matka on monelta osin aivan yhtä tärkeä kuin määränpää. Kohtaamiset ihmisten kanssa ovat yhtä merkityksellisiä kuin lopulta muotonsa saavat teosobjektit. Esineiden ohella Roininen on myös tarinoiden keräilijä, yhteisötaiteilija, jolle keskustelut ihmisten kanssa ovat korvaamatonta taiteen ainesta: tavarat eivät jää kylmiksi, sieluttomiksi objekteiksi, vaan ne liittyvät tarinoihin, elettyihin elämiin, muistoihin ja kokemuksiin. Muistijälki tästä jää elämään teosten nimissä. Kaikki teoksissa hyödynnetyt alkuperäiset esineet on identifioitu omistajansa nimen ja tavarankäyttötarkoituksen mukaan: Tarjan moottoripyöräkypärä, Sylvin silmälasiketelo ja Kyöstin VHS-nauhat.

Helsingin kouluihin, päiväkoteihin ja puistoihin toteutettavat prosenttitaideteokset ovat julkisia taideteoksia, jotka tuovat taiteen keskelle jaettua arkea. Julkisen taiteen erityispiirre on teosten paikkasidonnaisuus: teokset kiinnittyvät ympäristöönsä ja syntyvät taiteilijan reagoidessa paikan kontekstiin. Kruunuvuorenrannan palvelukorttelissa teosten paikkasidonnaisuus on erityisen vahva. Kouluun jää pala alueen historiaa – taiteen linssin läpi tulkittuna.

ROMUA, JOKA EI OLE VIELÄ SYNTYNYT

JONATAN HABIB ENGQVIST

– KIRJAILIJA & KURAATTORI

“Tulevaisuus on romua, joka ei ole vielä syntynyt.”

Paavo Haavikko

Rebus (/ˈriːbəs/ REE-bəs) on arvoitustyyppi, jossa kuvia ja kirjaimia yhdistämällä muodostetaan sanoja tai lauseita. Esimerkiksi: verbi “mennä” voidaan esittää rebuksena, jossa on kuva mehopurkista (äänteellisesti “me”), kirjain N ja kuva nenästä (“nä”). Yhdessä ne muodostavat sanan mennä. Anne Roinisen assemblaaseissa ei kuitenkaan yhdistetä symboleja tai merkkejä, vaan esineitä. Niitä ei koota merkityksen, sanojen tai käyttötarkoituksen perusteella, vaan esineiden muodon mukaan. Muoto synnyttää kuitenkin väistämättä merkityksen. Näille uusille, yhdistetyille esineille annetaan lisäksi hyvinkin täsmälliset nimet.

Voimme kutsua hänen tyylijaljaan realistisen abstraktion muodoksi. Roinisen päämateriaali on romu – toisten ihmisten romu. Arjen esineitä, jotka ovat menettäneet vetovoimansa, vanhentuneet tai yksinkertaisesti konmaritettu pois. Luin jostain, että tuotekehitystä voidaan kuvata lineaarisena prosessina: ideointi, tuotteen määrittely, prototyypin tekeminen, suunnittelu ja kaupallistaminen. Jotkut väittävät, että samaa mallia voidaan soveltaa myös taiteeseen. Minusta tällainen kuvaus kuitenkin sivuuttaa joitakin taiteen tekemisen keskeisiä osia, kuten luovan joutilaisuuden, käsillä tekemisen taidon, vastavuoroisuuden ja tunteet. Mainitsen sen silti, koska Roininen tietysti määrin noudattaa tätä kaavaa havainnollistaakseen, kuinka tavarat kulkevat vastaavan järjestelmän läpi: louhinta, tuotanto, jakelu, kulutus ja hävitys.

Roinisella ei näet ole valmista suunnitelmaa aloittaessaan. Ensin hän kerää. Sitten hän tekee. Hänen tapansa rakentaa esinekoosteita on eräänlaista muodollista estetiikkaa. Hän tekee veistoksia – paikallisesti kerätyistä, mutta usein muualla tuotetuista esineistä. Toisin sanoen materiaali on globaaleja tuotteita ja strategioita, joita on mukautettu paikallisille markkinoille ja kulttuureihin. “Mitä tarkoittaa olla paikallinen nykyään?” hän kysyy. “Mitä on taide hyperpaikallisesta näkökulmasta?” Onko mahdollista olla paikallinen taiteilija materiaalien hankinnan, tekemisen ja jakelun näkökulmasta? Voiko olla olemassa erityinen paikallinen identiteetti, jos se perustuu geneerisiin tuotteisiin? Asettamalla väliaikaisen työhuoneen merikonttiin uudella asuinalueella kahden kuukauden ajaksi hän rohkaisee paikallisia tuomaan työhuoneelle esineitä, joita he eivät enää halua, kertomaan niistä ja katsomaan, mitä hän niistä tekee. Ehkä hän näin rakentaa paikallista identiteettiä – tai luo jonkinlaisia aikakapseleita.

Monet arkeologiset löydöt ovat romua. Arkeologi, joka löytää muinaisen jätetuopan, ilahtuu. Se on paikka, josta löydetään kadonneet papyrusrullat. Paikka, josta kaivetaan esiin uusia vihjeitä unohtuneista sivilisaatioista ja kertomuksia kaikista yhteiskuntaluokista – ja jossa historiaa eivät määrittele voittajat. Varhaisimpia löydettyjä kirjoituksen muotoja ovat kuvat ja merkit, jotka on kaiverrettu savitauluihin 5 000 vuotta sitten Sumerissa, Etelä-Mesopotamiassa. Arkeologit ovat löytäneet jopa varhaisia esimerkkejä rebus-veistoksista, kuten kuuluisan Ramses II:n patsaan, jossa kolme hieroglyfiä muodostavat hänen nimensä: Horus = Ra, lapsi = mes ja ruoko = su, eli Ra-mes-su.

Kun rebusta käytetään esittämään tavu kuvan avulla, muuttuvat kuvamerkit myös äännermergeiksi. Tätä pidetään usein foneettisen aakkoston esiasteena – saman, jolla tämä teksti on kirjoitettu – ja se merkitsee yhtä kirjoituksen historian tärkeimmistä kehitysvaiheista.

Kielitieteessä tätä kutsutaan rebus-periaatteeksi: olemassa olevia symboleja käytetään pelkästään niiden äännearvon vuoksi, alkuperäisestä merkityksestä riippumatta, uusien sanojen ilmaisemiseen. Monet muinaiset kirjoitusjärjestelmät hyödynsivät tätä periaatetta abstraktien käsitteiden kuvaamiseen – käsitteiden, joita olisi muuten ollut vaikea esittää pelkillä kuvamerkeillä. Esimerkiksi ruotsin kielen sana avsked ("jäähyväiset") voitaisiin kirjoittaa kuvalla ruokalusikasta (sked), joka on katkaistu kahtia. Paljon myöhemmin, keskiajalla, rebuksia käytettiin sukunimien esittämiseen heraldiikassa, ja 1700-luvulla rebus-kirjeet olivat suosittu tapa osoittaa nokkeluutta. Ehkä emoji t elvyttävät tuota perinnettä? Emojiviestintäkin on kieli, ja voi olla suuria paikallisia eroja siinä, kuinka kielen käyttäjät ymmärtävät kyseisen kielen usein geneerisiä symboleja. Ymmärtäminen edellyttää sukupolveen, maantieteelliseen sijaintiin tai sosiaaliseen asemaan liittyvän kontekstin tuntemista.

Aivan kuten projektin nimi *Made in...*, ovat myös Roinisen yksittäiset teokset suhteellisen itseään selittäviä: paikka, jossa esineet on koottu, lahjoittajan etunimi ja esine. Samalla nimi tuo kertomukseen vielä yhden kerroksen: *Made in Ylikiiminki: Tuulin edesmenneen miehen palkintopokaalit (litistyneet, kun Kyöstin pakettiauto ajoi niiden yli) ja Lossarin edesmenneen veljen paita, tai Mikon leija mummon talosta ja Kyöstin jämälankut*. Kun käytetään lahjoittajan etunimeä eikä sukunimeä, teokset ovat nimettyjä ja kuitenkin jollain tapaa määrittlemättömiä – aivan kuten esineet itsekin: sekä henkilökohtaisia että anonyymejä. Esimerkiksi: *Made in Ylikiiminki: Tuulin edesmenneen miehen palkintopokaali ja Sirun nuken pää*.

Made in Kruunuvuorenranta -projektin myötä Roininen vie prosessinsa vielä askeleen pidemmälle. Hän ei ainoastaan luo väliaikaista ateljeeta vaan tekee myös kopioita alkuperäisistä kokoonpanoista. Ne skaalataan uudelleen ja muunnetaan toisiin, kestävämpiin ja yhtenäisempiin materiaaleihin pysyviksi julkisiksi teoksiksi. "Selviääkö tämä romu ei-romun maailmassa?" hän kysyy.

Tämä muutos hänen prosessissaan saa minut pohtimaan, olisiko näitä glokaaleja un-ready-made -teoksia täsmällisempi kuvailla eräänlaisina veistoksellisina aforismeina. Kuten Paavo Haavikon yllä oleva sitaatti, ne muuttavat abstraktin futurismin joksikin kuluneeksi ja käsinkosketeltavaksi. Sekä rebus että aforismi perustuvat tiiviyyteen – siihen, että sanotaan enemmän vähemmällä – kuin osteri, joka paljastaa helmensä (*Made in Ylikiiminki: Sylvän silmälasikotelo ja terapiapallo, Paulin vaasi ja Jarmon liimamassa*). Siinä missä rebus käyttää kuvia tai symboleja sanojen tilalla, aforismi käyttää tiivistä kieltä totuuden tai havainnon ilmaisemiseen. Se, mikä yhdistää ne Roinisen työhön, liittyy ehkä enemmän toimintaan kuin muotoon: molemmat syntyvät paikallisesta käytöstä.

Monissa yhteisöissä, erityisesti siellä missä on kielellisiä haasteita ja viestinnän on oltava selkeää, käytetään rebus-tyyppisiä kylttejä merkitsemään paikkoja tai nimiä – helposti tunnistettavia ja muistettavia. Samalla tavoin aforismit kumpuavat usein paikallisesta puheesta: lyhyistä lauseista, jotka ovat hioutuneet ajan myötä, siirtyneet eteenpäin kuin työkalut, ja joita käytetään ohjaamaan, varoittamaan, rohkaisemaan tai opettamaan.

Anne Roininen kertoi minulle, että ihmiset ovat ilmaisseet sekä kateutta että noloitumista, kun hän pyytää heiltä romua: "Ai, tämä vanha juttu..." tai "Eihän tuossa ole mitään erityistä." Se tuo mieleeni suomalaisen sanonnan: "Kell' onni on, se onnen kätkeköön". Toisin kuin juhlavammissa tai ilmaisuvoimaisemmissa perinteissä, monet suomalaiset aforismit näyttävät kantavan hiljaisen maltillisuuden ja varovaisuuden sävyä. Mutta toisaalta – "Sitä saa mitä tilaa" – ja epäilen, että nämä muodot ovat säilyneet juuri siksi, että ne ovat käytännöllisiä, helposti toistettavia ja helppoja jakaa.

Ne ovat paikallisia paitsi alkuperänsä, myös paikallisten äänenpainojen ja -sävyjen suhteen – mitä ihmiset sanovat, mitä he näkevät ja miten he yhdessä antavat asioille merkityksiä. Ne ovat pieniä muodostelmia, jotka kasvavat yhteisestä tietämyksestä. Aforismit muuttuvat paikallisiksi, kun ne kumpuavat tietyn yhteisön puheesta, arvoista, ympäristöstä tai maailmankuvasta. Ne heijastavat sitä, mikä sillä paikalla on tärkeää – olipa kyse sateesta, karjasta, sukulaisuudesta tai selviytymisestä – ja ne jäävät mieleen, koska ne sanovat jotain olennaista muodossa, jonka ihmiset tunnistavat ja voivat välittää eteenpäin.

HILJaiseen Muotoutumiseen: Esineistä JA SÄikeistä

ANDREA COYOTZI BORJA

– TAITEILIJÄ / TUTKIJA

Syyskuussa 2024 sain kutsun osallistua *Made in Töölö* -projektiin, joka oli Anne Roinisen *Made in...* -sarjan toinen toteutus. Tapahtuma järjestettiin Mika Waltarin puistossa yhteistyössä galleria Oksasenkatu 11 kanssa. *Made in...* on paikkasidonnainen projekti. Siinä kerätään esineitä alueelta, jolla projekti toteutetaan, ja kutsutaan taiteilijoita muokkaamaan esineistä uusia kokonaisuuksia.

Työskentelimme puistossa työkalujen ja pöytien ääressä, ympärillämme kokoelma alueelta kerättyjä esineitä. Paikalle pystytettiin väliaikainen galleria, jossa teokset asetettiin esille niiden valmistuessa. Projekti oli avoin yleisölle, ja kaikki halukkaat saivat tuoda lisää esineitä. Galleria täyttyi vähitellen kaulakoruista, jalkapalloista, porakoneen osista, muovimukeista, lelujen osista, nopista, kankaista, puisista alustoista, metallijalustoista, sateenvarjon osista ja monista muista materiaaleista kootuista veistoksista ja assemblaaseista eli esinekollaaseista.

Projekti herätti lukuisia kysymyksiä sekä osallistujissa että yleisössä. Erityisesti kaksi kysymystä nousi esiin. Anne Roinisen sanoin: "Minkälaisista esineistä ihmiset haluavat luopua? Kertovatko nämä esineet jotain alueesta ja sen asukkaista, vaikka ne olisivatkin alun perin tulleet kaukaa?"

Kuten Jane Bennett huomauttaa: "Miten poliittiset reaktiot yhteiskunnallisiin ongelmiin muuttuisivat, jos ottaisimme vakavasti huomioon (ei-inhimillisten) kappaleiden elinvoiman? 'Elinvoimalla' tarkoitan esineiden – elintarvikkeiden, hyödykkeiden, myrskyjen, metallien – kykyä paitsi estää tai torjua ihmisten tahtoa ja suunnitelmia myös toimia eräänlaisina toimijoina tai voimina omine kulkureitteineen, taipumuksineen ja pyrkimyksineen."¹

Miten me suhtaudumme esineisiin ja niiden kykyihin? Tämä "elinvoima" muodostaa sillan, jossa sosiaalinen, henkilökohtainen ja esineiden toimi

juus kietoutuvat yhteen, yhdistäen intiimit kohtaamiset esineiden kanssa niihin laajempiin massatuotannon prosesseihin, jotka ovat muokanneet niitä.

Mistä ihmiset ovat valmiita luopumaan? Puhuvatko nämä esineet siitä alueesta, jolta ne on kerätty? Ovatko ne paikallisesti valmistettuja? Vai ovatko ne standardoituja tuotteita, jotka kertovat enemmän esineiden yhdenmukaistumisesta kuin siitä erityisestä kaupunginosasta, jossa projekti toteutetaan?

Made in... kutsuu tarkastelemaan, mitä kaapeissamme, komeroissamme, laatikoissamme ja kodeissamme on. Pohtimaan, mistä valitsemamme esineet ovat tulleet – ovatko ne osa suurta tuotantoa vai paikallisesta alkuperää? Projekti kutsuu miettimään uudelleen suhdettamme ympäröiviin esineisiin ja kuvittelemaan, mitä muuta niistä voisi tulla kuin joutavia, pois heitettyjä ja hyödyttömiksi leimattuja asioita.

Kun olin viettänyt aikaa projektin parissa, käsitellyt esineitä, pohtinut niiden tarinoita ja keskustellut Annen kanssa, otin mukaani joitakin paikan päällä koottuja kokonaisuuksia ja jäin miettimään näitä uudelleenmuotoutuneita, nyt taideteoksiksi muuttuneita esineitä. Ne eivät olleet "uusia" käyttämättömyyden merkityksessä, vaan uusia siinä mielessä, että niiden kokoaminen oli synnyttänyt uusia suhteita. Kun katsoin valmiita teoksia, en nähnyt yksittäisiä esineitä – en teippiä, tyhjentynttä jalkapalloa, kumilenkkejä tai jääkiekkoilijapatsasta – vaan näin kokonaisuuden, yhtenäisen ja ainutkertaisen.

Oli kiinnostavaa katsoa teoksia ja kuvitella, kuinka ne purettaisiin, jokainen teoksen osa luetteloitaisiin ja sen jälkeen seurattaisiin osien kulkua takaisin raaka-aineeksi. Kuinka monesta materiaalista tämä esine koostuu? Kuinka moni ihminen on ollut mukana sen matkassa raaka-aineesta esineeksi? Kuinka moni on säilyttänyt näitä tavaroita kotonaan ajatellen "jos vaikka joskus tarvitsen tätä", ja kuinka kauan kesti luopua tuosta "jos vaikka"-ajatuksesta – siitä kuvitellusta tulevaisuudesta, jossa esine voisi vielä olla hyödyllinen?

Mitä esineet ovat? Mistä ne tulevat? Mistä tai kenestä ne kertovat?

Entä jos... pohtisimme hetken meitä kodeissamme ympäröiviä esineitä? Pieniä, aivan pieniä, käteen sopivia, omankokoisia ja sellaisia, jotka ovat liian painavia kannettaviksi tai liian suuria kokonaan nähtäviksi. Tarpeesta, halusta tai tottumuksesta ympäröimme itsemme esineillä, jotka kertovat - usein hiljaisesti - meistä itsestämme. Ne eivät ehkä puhu sanoilla, mutta kertovat tarinoita omistajistaan, tekijöistään, kontekstistaan, sosiaalisista ympäristöistään, kuljetusketjuistaan ja monista muista seikoista, jotka paljastavat jotakin ajasta ja paikasta, jossa elämme. Mitä esineillä on sanottavaa?

Usein unohdamme esineet, jotka ovat kodeissamme ympärillämme. Kuinka monia esineistä oikeastaan käytämme päivittäin? Kuinka monia silloin tällöin? Kuinka monia hyvin harvoin? Ja kaikki loput – mitä ne oikeastaan tekevät kodeissamme? Asun ahtaasti. En kutsuisi itseäni hamstraajaksi, mutta ympärilläni on kasa tavaroita, joita en ehkä koskaan käytä: paperi siellä, kynä täällä, laatikollinen "jos vaikka"-, "varmuuden vuoksi"- ja "ehkä joskus" -esineitä. Jopa minimalistisimmissä kodeissa on nurkkia, joissa tavarat väijyvät, odottavat, pitäytyvät käyttämättömyyden toivossa. Osa niistä pysyy, kunnes lopulta heitämme ne pois. Toiset puolestaan muuttuvat huomaamattomasti osaksi kodin sisäistä maisemaa.

Mietin mitä tapahtuisi, jos pitäisi tehdä luettelo jokaisesta kodissa olevasta esineestä. Toki voisin selittää osan kuuluvan puolisolleni, jonka kanssa asun. Ja yli kahden hengen talouksissa esineillä on erilainen suhde jokaiseen asukkaaseen. Mutta mitä löytäisin, jos tekisimme luettelon kaikista esineistä, huoneittain ja asukkaittain? Mitä näkisimme? Mitä havaitsisimme?

KEITTIÖ

Meillä kaikilla on omat mieltymyksemme ja tapamme. Keittiö on yksi niistä paikoista, joissa ihmisten toiveet ja erityispiirteet näkyvät ehkä selvimmin ulkopuolisen silmin (jos mennään hyvin henkilökohtaiselle tasolle, makuuhuone voisi olla toinen tällainen paikka). Mutta mitä ihmiset päättävät pitää keittiössään ja miten se toimii, voi kertoa paljon.

Vetolaatikat sisältävät toisinaan yhtenäisiä aterinsarjoja; toisinaan, kuten omassa tapauksessani, niissä on sekalainen kokoelma erilaisia aterimia. Laatikoissa voi olla pari lusikkaa, haarukkaa ja veistä, jotka selvästi kuuluvat samaan sarjaan, sitten kaksi muuta, jotka ovat samankaltaisia, ja vielä yksi aivan yksinäinen. Yhtenäistä sarjaa ei ole. Mistä kukin on tullut? Mikä on tämän aterinlaatikon historia? Sama ilmiö toistuu lautasissa, lasseissa ja mukeissa. Millainen astiakaappi sinulla on? Sopivatko kaikki astiat yhteen? Ovatko ne kaikki samasta paikasta? Mistä kaikki tavaramme oikein tulevat?

Minulle on kertynyt esineitä monista lähteistä: ystävien muutoista, kierrätyskeskuksista, lahjoina ystäviltä. Joku on tuonut mukanaan mukin ja unohtanut sen. Jokusen esineen olen ostanut itse. En näe tätä kokoelmaa tyylien yhteensopimattomuutena enkä tietoisena eklektisyyden tavoitteluna, vaan suhteiden ja tarinoiden näyttämönä. Entä jos haarukoiden ja lusikoiden sijaan laatikossa istuisi muuttota tekevä ystäväni? Tai jos huonekasvia kastellessa huomaisin, että ruukussa ei ole kasvia lainkaan, vaan mullasta nostaisikin päätään toinen ystäväni ja tervehtisi minua? Kun kaadan keittoa kulhoon, kuvittelen varastotyöntekijän, joka pakkasi astian, tai kierrätyskeskuksen tuntemattoman, joka ojensi astian minulle. Esineet eivät yksinkertaisesti ilmesty tyhjästä; ne ovat monikerroksisten vuorovaikutusten tulos – suhteiden, jotka usein pysyvät näkymättöminä ja tulevat näkyviksi vasta, kun päätämme katsoa.

¹Bennett, Jane. *Vibrant Matter: A Political Ecology of Things*. Duke University Press, 2010.
<https://doi.org/10.1215/9780822391623>

MUOTOKUVIA IHMISYHTEISÖISTÄ, KAUPUNGEISTA JA KYLISTÄ

ANNE ROININEN

– KUVATAITEILIIJA

Muistaako kukaan sellaista tv-ohjelmaa, jossa kilpailija piteli kädessään jotain helposti tunnistettavaa esinettä, vaikka kahvikuppia, ja kuvaili sitä joukkueoverille, joka sermin takana yritti parhaansa mukaan piirtää sitä kuvailun mukaisesti? Kuvailija ei saanut paljastaa, mikä esine oli kyseessä, ja piirtäjän täytyi oman piirroksensa perusteella arvata, mikä esine oli kyseessä. Yleisö mylvi naurusta, sillä useimmiten piirrokset eivät alkuunkaan onnistuneet esittämään lähtökohtana ollutta esinettä. Viiva piirtyi kaarevana oikealle, sitten liukui alas vasemmalle viistoon, sen yllä oli pyöröylä. Mikä se on? Muki? Kumivene? Ai, kastelukannu.

Kuvailijan tapaan lähestyn käsillä olevia objekteja katsellen niiden ääriviivoja, muotoja ja värejä. Pyörittelen niitä käsissäni ilman niiden kantamia merkityksiä ja sommittelen keskenään. Tämä on jotain, mitä huomaamattani teen myös kotonani. Ympäilläni ilmaantuu pieniä sommitelmia. Ehkä muutkin tekevät niin kotia järjestellessään.

Työstän esineitä nyt kontissa, joka on alkujaan standardoitu ja optimoitu, globaalin kauppaliikenteen merkittävä vauhdittaja. Konttini natisee ja tärisee kovassa tulessa ja minusta tuntuu, kuin hidastaisin tuota merten konttiliikettä kääntymään toisaalle: Käytän tänne laivattuja tuotteita väärin, pilkkoen ja yhdistellen niitä. Saan mielenrauhaa siitä, että ymmärrän ainakin niiden viimeisimmän kulkureitin, joka on kulkenut alueen asukkailta omiin käsiini. Tiedän, keneltä ne sain ja mistä ne tulivat. Ne tulivat Kruunuvuorenrannasta.

Tämä kaikki lienee yritykseni juurtua, olla kontaktissa tässä maailmassa, missä kaikki liikkuu nopeasti. Kun aikaa on kulunut riittävän kauan, eikä kukaan enää tunnista tavaroita jotka nyt ympäröivät meitä, näyttäytyvät ne vain väreinä ja muotoina.

Made in Ylikiiminki: Mikon mummolan leija ja Kyöstin jämlankut

Made in Ylikiiminki: Lossarin velivainaan t-paita ja valokuvakehys

Esinekoosteet, 2023

Made in Töölö: Sylvin silmälasikotelo ja terapiapallo, Paulin maljakko, Jarmon liimamassa

Puu, 2025

Sivuilla esiintyvät objektit on saatu asukkailta Ylikiimingin ja Töölön projekteista. Kannen kuva on *Made in Kruunuvuorenrannan* tapahtumapaikka. Yllä oleva esinekooste on tehty Ylikiimingissä Sylvin silmälasikotelosta ja terapiapallosta, Paulin maljakosta ja Jarmon liimamassasta.

Valokuvat: Anne Roininen Taitto: Maria Valkeavuolle

